

VK
10-9-105

Gefeliciteerd lezers en lezeressen: u heeft het ABP en de vakbonden gedwongen tot openheid over het vroegpensioen. Het varkentje openheid is gewassen, al zullen kabinet en Kamer maatregelen moeten nemen om ook in de toekomst openbaarheid van pensioenanalyses af te dwingen. U heeft genoeg gedaan, dankt me.

De ABP-analyse stelt ons althans grofweg in staat na te gaan wie de rekening betaalt van het vroegpensioenakkoord dat werknemers en werknemers in juli overeenkwamen. We kunnen nu nagaan wat de zolvende

woorden van vakbondleiders als Xander den Uyl van Abva Kabo FNV ('evenwichtig', 'solidair', 'solidair' en zo meer) in de praktijk betekenen. Als we dat weten kunnen we de vraag beantwoorden: moet het varkentje een staartje krijgen?

De kern van de zaak is dat ambtenaren die op 1 januari aanstaande 56 jaar of ouder zijn de komende jaren, via het ABP, 11,4 miljard euro krijgen overgemaakt van ambtenaren die op 1 januari jonger zijn dan 56 jaar. Dat is, omdat er grofweg tweehonderdduizend 56-plussers zijn, gemiddeld 56 duizend euro per vroeggepensioneerde. De 56-minners krijgen hier niets voor terug.

Lees de bovenstaande alinea gerust nog een keer. Bij mij duurde het ook even voor ik het echt geloofde.

De lasten van deze indrukwekkende inkomensoverdracht zijn *binnen* de groep 56-minners redelijk evenwichtig verdeeld. Elk tienjaarscohort draagt tussen de 2,5 en 3,5 miljard euro bij aan de vroegpensioenering van de 56-plussers.

De inkomensoverdracht van jong aan oud is voor een deel onvermijdelijk, stelt het ABP terecht vast. Toen in 1980, omwille van bestrijding van de jeugdwerkloosheid, de VUT

ABP-varkentje is gewassen, en zal een staartje moeten krijgen

werd ingevoerd - kort voor Vervroegde Uit(T)reding - werd gekozen voor een systeem van omslagfinanciering. De ambtenaren die toen met de VUT gingen hadden nooit premie betaald, maar kregen wel een uitkering. De lasten hiervoor kwamen voor rekening van het ABP - dat wil zeggen: van de pensioenpotten van de werkenden en gepensioneerden - zonder dat er overigens een aparte premie voor werd geheven, althans de eerste vijftien jaar.

Zo'n omslagstelsel is slecht bestand tegen vergrijzing omdat er steeds meer uitkeringsgerechtigden komen op een gelijkblijvend of dalend aantal werkende contribuanten. Daarom is in 1997 besloten de omslagregeling in vijftientig jaar om te bouwen tot een kapitaaldekkingstelsel waarin iedereen spaart voor zijn eigen uitkering. 'Zo'n om- bouwovername gaat onvermijdelijk gepaard met een periode van dubbele lasten', stelt het ABP terecht. 'Enerzijds moeten de prepen- sioenuitkeringen van uittrekkende werknemers, die zelf onvoldoende tijd hadden om te sparen voor het prepensioen, betaald worden door de actieve werknemers, en anderzijds moeten de actieve werknemers sparen voor de eigen prepensioenuitkeringen in de toekomst.'

Anders bekeken: de 56-plussers die de komende tien jaar die 11,4 miljard krijgen overgemaakt, hebben zelf sinds 1980 indirect of direct de VUT-uitkeringen betaald van hun oudere collega's. Om dit inzichtelijk te krijgen heeft het ABP berekend hoeveel jaar verschillende leeftijdsgroepen VUT-premie afdragen. Wie op 1 januari 2006 zestig jaar is, heeft al 25 jaar omslagpremie afgedragen, zal dat de komende twee jaar blijven doen, en komt dus op 27 betaaljaren - en krijgt een VUT-uitke-

ring. Wie echter op 1 januari 55 is, betaalt in totaal 32 jaar premie. En krijgt nul euro VUT. Ambtenaren tussen de 45 en de 50 spannen de kroon: zij hebben straks 37 jaar omslagpremie betaald, uitsluitend voor anderen. Vervolgens geldt, hoe jonger de ambtenaren, des te korter ze bijdragen voor anderen, maar uitvoering van het huidige akkoord betekent dat een 25-jarige die volgend jaar een overheidstrekkingsaanvaard nog altijd 17 jaar betaalt voor iets waar hij nooit van zal genieten.

Niet alleen de lasten, ook de lusten zijn al- lesbehalve evenredig verdeeld. Het ABP heeft op een rijtje gezet hoeveel maanden vroegpensioen mensen kunnen genieten. Dat is een optelsom van vijf verschillende regelingen, van VUT en prepensioen tot levensloopregeling. Voor mensen onder de 55 gaat het daarbij in totaal om zo'n 32 maanden vrij, voorafgaand aan hun 65-ste verjaardag. Alleen de ouderen kunnen rekenen op 46 maanden vroegpensioen, dik een jaar langer. De conclusie is daarom dat het vroegpensioenakkoord de lusten én de lasten ongelijk verdeeld. Wie op 1 januari 56 jaar of ouder is, heeft substantieel minder lasten en substantieel meer lusten dan de 56-minners. Vooral 45 tot 55-jarigen betalen hiervoor een hoge prijs, concludeer ik samen met *Elsesser*, het weekblad dat meedeed in de strijd om het openbaarheidsrecht. Vakbondsbestuurders die dit evenwichtig, sociaal en solidair akkoord durven noemen, gebruiken voor deze begrippen wel heel particuliere definities.

Dus ja, dit varkentje krijgt normaal gesproken een staartje. De makkelijkste variant: 56-plussers werken één jaar langer door. Frank Kalshoven
Reageren? Email: f.kalshoven@volkskrant.nl
De uitleg van het ABP is te vinden op www.volkskrant.nl